

Ένα μικρό πουλί και καταχνιά τόσο θολή
 κι ένα χαμόγελο στη φύση·
 κι από την άχαρη τή νέκρα που αγαπῶ
 θέλω τὸν ἥλιο τώρα νὰ φωτίση!

Λονδίνο

ΛΕΑΝΔΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΧΤΡΟΙ

1

Στὸ Γαλατᾶ κάτω, μέσα στὸ στενὸ σοκάκι τῶν φειμελετζίδικων, ἢ ταβέρνα εἶταν ἄδεια. Σ' ἓνα μονάχα τραπεζάκι τοῦ βάθους καθόταν σιωπηλὸς καὶ σκυθρωπὸς ὁ Στρατῆς, ἔχοντας μπροστά του ἓνα καρφάκι ράκι κ' ἓνα ποτηράκι.

Ἀπὸ τὰ κόκκινά του μάγουλα, τ' ἄνω κάτω μαλλιά του, φαινόταν πὼς βρισκόνταν σὲ δυνατὴ ψυχικὴ ταραχή.

Τὰ μάτια του πλανιόνταν μιὰ ἀπάνω στὶς πελώριες, γεμάτες κρασί, μπόμπες καὶ μιὰ ἀπ' ἄνω στὸν κάπελα, ποὺ στεκόνταν ὄρθιος ἀνάμεσα σὲ ποτήρια καὶ σὲ μπουκάλια.

Ἐ! σήμερα οὔτε αὐτὸν δὲν τὸν χώνευε ὁ Στρατῆς, οὔτε τὸν θαύμαζε σὰν ἄλλες φορὲς, νομίζοντάς τον γιὰ πρότυπο ἀνθρώπου ἄξιου στὸν κόσμος, ἀφοῦ εἶχε ἐρθεῖ μὲ τρύπια τσαρούχια ἀπὸ τὸ Μωριτᾶ καὶ τὰ εἶχε καταφέρει νὰ κάμει ταβέρνα καὶ χιῆμα σιτὴν Πόλη.

Πῶς ἤθελες νὰ τὸν χωνέψει; Δὲν εἶταν ὁ πατέρας της;

Πρίν λίγη ὥρα τὴν εἶχε ἰδεῖ ὁ Στρατῆς τὴ Μέρφω στὸ παράθυρό της κι ἀπὸ κεῖ τοῦ τὸ εἶχε πει, τοῦ τὸ εἶχε φωνάξει ξερὰ ξερό, πὼς δὲν τὸν ἀγαποῦσε πιά, πὼς τὸν εἶχε βαρεθεῖ. Τώρα ἀγαποῦσε ἄλλον κ' εἶχε τὴν ἀδιαντροπιὰ νὰ φανερώσει καὶ τὸνομά του.

Ἔτιν ὁ Μπάμπης ὁ Ἀκρᾶτος, ὁ καπετάνιος τοῦ ρεμουρκιού, ποὺ ἄραζε σχεδὸν πάντα πλάϊ στὸ δικό του, ἐκεῖ σιμὰ στὴ Μεγάλῃ Γέφυρα τοῦ Γαλατᾶ.

Ὁ ἔχτρος του.

Κι αὐτός, ὁ Καπτὰν Στρατῆς ὁ Φαρμάκης, εἶχε σταθεῖ χαζὸς καὶ σατισμένος κι ἄκουσε τὴν ξετσιπωτὴ αὐτὴν ὀμίλια χωρὶς νὰ χυμῖσει καὶ νὰ τῆς σκίσει τὸ στόμα μὲ τὰ δυὸ χοντρά του δάχτυλα.

Μέγας εἰ Κύριε.

Ὁ Στρατῆς κατέβασε ἓνα ποτηράκι ρακὶ καὶ γέμισε καινούριο ἀπὸ τὸ καραφάκι.

Τὸ αἷμα τοῦ ἔβραζε κι ὅλα τὰ κοιμισμένα ψυχόρμητά του, ψυχόρμητα παλιοῦ ἀλήτη, ἄρχιζαν νὰ ξυπνοῦν πάλι μέσα του.

Μουρμούρισε σιγὰ σιγὰ :

Καπτὰν Στρατῆς Φαρμάκης.

Ὅμως τώρα μιὰ πικρὴ σκέψη τοῦ χάραζε στὸ νοῦ ρίχνοντας μιὰ ψυχρὴ πνοὴ ἀπάνω στὴ βράση τοῦ θυμοῦ του.

Εἶταν αὐτὴ ἡ ἴδια σκέψη, ποὺ πάντα πρὸ τέτοιες ὥρες τὸν βασάνιζε ὑπονομεύοντάς του τὴν περηφάνεια. Συλλογίστηκε λίγο.

Ὅνομάζε τὸν ἑαυτὸ τοῦ Καπτὰν Στρατῆ Φαρμάκη καὶ καμάρωνε. Ναὶ μὰ μὲ τί δικαίωμα ; Τὸ παρανόμι αὐτὸ ποὺ τὸ θαρροῦσε γιὰ δόξα του δὲν εἶταν οἰκογενειακὸ του, δὲν τοῦ τὸ εἶχε χαρίσει κανένας.

Μονάχος τὸ εἶχε βρεῖ καὶ μονάχος τὸ εἶχε κολλήσει στὸν ἑαυτὸ τοῦ μικρὸς, παιδί ἐπὶ—ὀχτῶ χρονῶ, ὅταν εἶχε πρωτονοιώσει πὼς ἔπρεπε νᾶχει καὶ παράνομα.

Τὸ εἶχε διαλέξει αὐτό, γιατί τοῦ φάνηκε πικρὸ καὶ παλληκαρίσιο.

Λυπημένες θύμησης ἔρχιχαν τώρα μιὰ θαμπὴ σκιὰ στὴν ψυχὴ τοῦ καπετάνιου. Ὁ ἀπὸ θυμὸς του, ποὺ ἄναφτε εὐκόλα κ' ἔλεφτε γρήγορα, ἄρχιζε νὰ ὑποχωρεῖ.

Ἀνιστόρησε.

Εἶταν ἓνα πρωτ' ψυχρὸ καὶ ξεπαγιασμένο. Μὴν μπορώντας πιά νὰ ὑποφέρει τὸ χιόνι ποὺ ἔλεφτε σκεπάζοντας ὁλοένα πιδὸ βαθειὰ τοὺς δρόμους, ὅπου κοιμόνταν, κ' ἔχοντας διωχτεῖ ἀπ' ὅλα τὰ τούρκικα λουτρά, ὅπου πῆγαινε νὰ ζεσταθεῖ στ' ἀναμένα τοὺς καζάνια, ὁ Στρατῆς εἶχε ἀποφασίσει νὰ πάει μονάχος στ' ὀρφανοτροφεῖο ὅσο κι ἂν τὸ μισοῦσε καὶ τὸ φοβόνταν.

— Πῶς ὀνομάζεσαι ; τὸν εἶχε ρωτήσει τότες ἡ ἐπιστάτισα, ἅμα τὸν εἶδε νὰ μπαίνει στὸ γραφεῖο τῆς ἔτσι φορεμένο ἓνα τρύπιο σακάκι κ' ἓνα ὀλόβρεχο πανταλόνι, ξυπόλυτο, ἀχτένιστο, χωρὶς πουνκάμιο.

— Στρατῆς.

— Τὸ ἐπίθετό σου ;

Ὁ ἀλήτης ἔμεινε κόκκαλο.

Πρώτῃ φορὰ ἄκουε πὼς ἔπρεπε νᾶχει ἐπίθετο.

Ἡ ἐπιστάτισα ἔκαμε πὼς ἀπόρησε τὴν ἔαφρνε τώρα στὸ νοῦ τοῦ ὁ καπετάνιος.

Μιὰ καρκάξα μὲ μύτη σουβλερὴ καὶ μὲ γυαλιὰ στὰ μπογιαντι-

σμένα μάτια. Εἶχε τὴ μανία νὰ λείει κ' ἐξυπνάδες, καθὼς ὕστερα ἀπὸ πολὺν καιρὸ τὸ κατὰλαβε ὁ Στρατῆς, γιατίι δὲν εἶχε πᾶσι στὸν ὑποδιευθυντὴ νὰ μιλήσει γιὰ τὴν ὑπόθεσι, εἶχε πεῖ πὼς τὸ καινούριο φροῦτο ἐρχόνταν *ἐθελοντῆς* στὸ κατὰστημα.

Ἐθελοντῆς. Τὴν ἴδια αὐτὴ λέξι τὴν ξανάκουσε ὁ ἀλήτης τὸ Γενάρη τοῦ ἐρχόμενου χρόνου, ὅταν εἶχε γυρίσει πίσω στὸ ἴδιο ὄρφανο-τροφεῖο, ἀναγκασμένος πάλι ἀπὸ τὸ κρῦο καὶ τὸ χιόνι μὰ ἀκολουθημένος αὐτὴ τὴ φορὰ κι ἀπὸ τὴν παρέα, δυὸ ἄλλους μικροὺς πού τοὺς εἶχε πάρει μαζί του τὴν ἀνοιξη, μόλις ἔσκασαν τὰ κλαδιά, ὅταν εἶχε δραπετέψει ἀπὸ τὸ ἄσυλο.

— Τὸ ἐπίθετό σου ; εἶχε ξαναρωτήσῃ ἡ καρακάξα μὴν ἀναγνωρίζοντάς τον.

— Φαρμάκης, ἀπάντησε ὁ ἄλλος σφεντονίζοντας μὲ περηφάνεια τὸ παράνομα στὰ μοῦτρα της.

Ὅλο τὸ καλοκαίρι κοιμούμενος ὁ Στρατῆς στίς τοῦμπες τῆς Παλιᾶς Γέφυρας, ἢ κάτω ἀπὸ τὰ κυπαρίσσια τῶν τούρκικων νεκροταφείων, τὸ εἶχε συλλογιστεῖ κ' εἶχε ἀποφασίσει γιὰ νὰ τὸ πάρει.

Ἡ καρακάξα τὸ σημείωσε στὸ κατῴστιχό της κ' ἔτσι τὸ ἐπίθετο ἐπισημοποιήθηκε.

Ἐνα λεπτὸ χαμόγελο γλύκας καὶ πίκρας χάραζε τὴν ὥρα στὰ χεῖλια τοῦ καπετάνιου.

Βυθισμένος στίς θύμησές του, ξεχνόσε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ πάντα. Ἀκόμι καὶ τὴ Μόρφω καὶ τὴν ἀπάτη της.

Ἐυκολούθησε νὰ συλλογιέται.

Ἀπὸ τότε τὸ ἐπίθετο τοῦμεινε *Μ'* αὐτὸ ἡ τούρκικα ἀστυνομία τὴν εἶχε καταγραμμένο στὰ τεφτέρια της κ' ἔτσι τὸν ζητοῦσε καὶ τὸν ἐπiane γιὰ ὑποπτο, ὅταν γίνονταν καμμιά κλεψιὰ στὰ παραλιακά μαγαζιά, ἢ στὰ καίκια τῆς κρασόσκαλας...

Τὸν καιρὸν αὐτὸν εἶχε μπεῖ καὶ μοῦτσος στὸ ρεμοῦρκι πὺν σήμερα κουμάντερον. Ἀπὸ τότες τραβήχτηκε ἀπὸ τίς τοῦμπες, ἀπὸ τίς κλεψιές, ἀπὸ τὰ παιχνίδια στίς βάρκες κι ἄρχισε νὰ τριγυρίζῃ μὲ τοὺς παλληκαράδες καὶ μὲ τοὺς κουμπουράδες στὰ σοκάκια τοῦ Γαλατᾶ.

Κάθε σοκάκι κ' οἱ δικοὶ του οἱ παλληκαράδες μ' ἄρχηγὸ τὸ δικό τους καπετάνιο. Ὁ Στρατῆς εἶχε κάμει πλάι στὸν Καπετὰν Παναή τὸν κεφαλωνίτη. Τὸ χαμόγελο τὴν ὥρα τοῦ παλιοῦ ἀλήτη εἶταν εὐχαριστημένο καὶ χαρούμενο.

Παράγγειλε καινούριο καραφάκι ρακί. Μιὰ στιγμὴ ἡ εἰκόνα τῆς Μόρφως τοῦ πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ. Τὴν ἀντιμετώπισε ἤσυχος. Εἶταν κι

αὐτὴ τῶρα ἀνοιχτὸς λογαριασμὸς ποὺ θὰ τὸν ξεκαθάριζε. Γνώριζε μὲ τί τρόπο νὰ ἐκδικηθεῖ ὅταν θὰ βεβαιωνῶταν...

Πρῶτοι λοιπὸν ὁ Καπετὰν Παναῆς κι ὁ Στρατῆς μέσα στοὺς κουμπουράδες. Οἱ δύο τοὺς διοικοῦσαν τὸ σοκάκι, σ' αὐτοὺς γινῶταν κάθε παράπονο, αὐτοὶ δικάζαν κ' ἐχτελοῦσαν τὴν ἀπόφασή τους μὲ τὴν πιστόλα. Τῇ Μεγάλῃ Παρασκευῇ στὸν Ἐπιτάφιο τοῦ Γαλατᾶ καὶ τῇ Μεγάλῃ Ἀνάστασι στὸ Σταυροδρόμι, ἀπάνω στὴ γῆρα, κι ὁ ἴδιος ὁ Δεσπότης ἀναγκάζωταν νὰ συνθηκολογήσει καὶ νὰ συμφωνήσῃ μαζὺ τοὺς, πῶς θὰ βροντιῶταν οἱ πιστολιές, πόσοι θὰ εἶταν οἱ κουμπουράδες, πόσοι οἱ πιστολάδες, ποὺ θὰ στεκῶταν τὰ τρομπόνια, γιὰ νὰ μὴ σκοτωθοῦν ἀναμεταξύ τους καὶ νὰ μὴ σκοτώσουν τὸν κόσμον.

Καὶ πάλι μὲ ὅλες τίς συμφωνίες κάποιος πάντα θὰ σκοτωνῶταν, ἢ κάποιου θάπαιρναν τάρματα τὸ χέρι ἢ τὰ δάχτυλα.

Σιγὰ σιγὰ εἶχε στὸ μεταξὺ ὁ Στρατῆς καὶ προοδέψει. Μὲ πράξη κ' ἐπιμέλεια μπόρεσε νὰ γίνῃ καπετάνιος στὸ ρεμοῦρκι. Ἔτσι τῶρα μέσα στὸ πόρτο τὸν λογάριζαν καὶ τὸν ἐχτιμοῦσαν, ἡ ἀστυνομία δὲν τὸν γύρευε πιά ὅταν γινῶταν κλεψιὲς στὰ παραλιακὰ μαγαζιά, ἢ τὰ μαγαζιά, ἢ τὰ κατ'καὶ τῆς κρασόσκαλας, γιατί εἶχε δώσει ἀναφορὰ κι ἐγ-
γύηση νὰ τὸν σβύσουν ἀπὸ τὰ τεφτέρια τῶν ὑπόπτων.

Ἄπ' ὅλα αὐτὰ εἶταν εὐχαριστημένος.

Ἦπτε τῶρα ἡσυχὸς καὶ τὸ τελευταῖο ποτηράκι τοῦ ρακιοῦ του. Ὁ κάπελας πλησίασε ρωτῶντας ἂν εἶχε διαταγὴ ὁ πελάτης.

Ὁ καπετάνιος παράγγειλε νέο καραφάκι.

Ξακολουθῆσε νὰ πίνει.

Ἦ ὥρα περνοῦσε, ὁ ἥλιος πῆγαινε νὰ δύσει.

Ἦπτε ἀκόμα κι ἄλλο.

Ἦ εἰκόνα τῆς Μόρφως ἄρχιζε πάλι νὰ τὸν βασανίζει. Ἦ προσβολὴ ξανάπαιρνε νὰ τὸν καίει.

Ἀγαποῦσε λοιπὸν τὸν ἔχτρο του ἢ κοπέλλα. Τολμοῦσε ν' ἀφίσει αὐτὸν καὶ ν' ἀγαπήσῃ ἐκεῖνον ;

Ὁ Στρατῆς ξαναθύμωνε, γινῶταν πάλι νευρικός. Κίνησε ἀπελη-
τικά τὸ κεφάλι.

— Καλά, πολὺ καλά...

Σὲ λίγο ὁ καπετάνιος σηκώθηκε· ἔβγαλε τὸ ρολοῖ του καὶ παρατή-
ρησε. Εἶταν ἡ ὥρα νὰ τραβήξῃ ἐνὰ μεγάλο φορτηγὸ ἐγγλέζικο ποὺ
θάφηνε ἀπὸ τὴν προκυμαία· ὁ Στρατῆς ἅμα εἶταν πιωμένος κουμάν-
τερνε καλλίτερα παρὰ νησιτικός. Ἐπειτα δόξα στὸ Θεὸ ὁ κάπελας εἶχε
ἀλαφρὸ χέρι καὶ δὲ σοῦ χτυποῦσε στὸ κεφάλι τὸ ρακὶ ποὺ σοῦ σέρβιρε.

Γι' αὐτὸ ὁ καπετάνιος ξεκίνησε ὀρθόστητος μὲ τὸ κεφάλι ἀψηλὰ γεμᾶτος πεποίθησι στὸν ἑαυτὸ του.

2

Ὁ Στρατῆς καθῶταν στὴν κουβέρτα τοῦ ρεμουρκιοῦ του, ἀπάνω σ' ἓνα ψάθινο σκαμνί. Ἀντίκρου τοῦ τὸ παράθυρο τῆς Μόρφως ἄδειο. Σήμερα οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲν μπορούσε νὰ τρσβήξει ἀπ' αὐτὴν τοὺς λογισμούς του.

Τὸν εἶχε βαρεθεῖ λέει ἐκεῖνη κ' ἔστι νόμιζε πὼς τελείωνε ἡ ὑπόθεσι. Ὁ καπετάνιος χαμογέλασε κοροϊδευτικά.

Μὰ δὲν καταλάβαινε λοιπὸν πὼς ἡ δουλειὰ δὲν εἶταν ἂν τὸν εἶχε βαρεθεῖ ἐκεῖνη, μὰ ἂν τὴν εἶχε βαρεθεῖ αὐτός ;

Καὶ τώρα οἱ ἀφράτοι κόρφοι της, τ' ὀλόλευκό της κορμί, οἱ γεμαῖτες ἀπόλαψη ὥρες πὺν εἶχαν περάσει μαζί, τοῦ ἐρχῶταν στὸ νοῦ. Μιὰ ἐπιθυμία τῆς σάρκας της τὸν ἔκανε ν' ἀνατριχιάζει. Εἶχε ἡ κοπέλλα ἓνα σκοτεινὸ κύκλο κάτω ἀπὸ τὰ γεμᾶτα πᾶθη μάτια της, χεῖλια παχειὰ καὶ μαλακὰ ὅπου τὸ φιλὶ κολλοῦσε ξεχειλισμένο, τὸ κορμί της μιὰ παράξενη, λεπτὴ μυρουδιά πὺν σ' ἔκανε νὰ τρέμει.

Ἄ! αὐτός, ὁ Καπετάν Στρατῆς δὲν τὴν εἶχε βέβαια βαρεθεῖ.

Βυθίστηκε σὲ συλλογές.

Τριγύρω βασίλευε ἡ ἀέναη κίνηση τοῦ κόλπου. Βάρκες, κατκία, μαοῦνες, πηγαίνοντο, βυποράκια ἔσκιζαν τὸ πράσινο κύμα μὲ ἀδιάκοπα δυνατὰ σφυρίγματα, ἐνῶ ὁ ἀντίλαλος τῶν δύο παραλιῶν ξαναγυροῦσε ὀλόκληρο τὸν ἥχο.

Ἀπὸ τὴ Μεγάλῃ Γέφυρᾳ ἔφτανε μιὰ βοή ἀτελείωτη. Ἀκουῶντο ποδοβολητὰ ἀμαξιῶν, σειρήνες αὐτοκινήτων, κουδούνια τραμβαῖῶν, ὕστερα σφυρίγματα ἄλλων βαποριῶν πὺν ἔφταναν γιὰ τὰ νησιά, ἢ γιὰ τὸ Βόσπορο. Πιὸ κάτω, ὁ λιμένας πνιγῶταν ἀπὸ τοὺς καπνοὺς τῶν πλεούμενων.

Ὁ Στρατῆς δὲν ἔβλεπε τίποτα.

Ἐνα ἄλλο τώρα ρεμουρκι πλησίασε νὰ δεθεῖ πλάϊ οὐτὸ δικό του. Εἶταν τοῦ Καπετάν Μπάμπη τοῦ Ἀκράτου. Φάνηκε κι ὁ ἴδιος κρατώντας τὸ τιμόνι. Εἶταν ἄντρας τριαντάρης μὲ χοντρά μουστάκια καὶ πλατεροὺς ὠμους.

Μιὰ αἰχμὴ καυτερῆς ζούλειας τρύπησε τὴν καρδιά τοῦ Στρατῆ. Στράφηκε καὶ παρατήρησε τὸν ἄλλο μὲ μάτια γεμᾶτα μῖσος.

Ὁ Μπάμπης εἶχε δέσει ἓνα ρεμουρκι του καὶ κάθισε κι αὐτός σ' ἓνα

πάγγο ἀφοῦ διάταξε ναργιλὰ στὸ ἀντικρινὸ καφενεῖο. Σὲ λίγο ὁ μοῦτσος τοῦ τοῦ τὸν ἔφερε μὲ τὴ βάρκα.

Ὁ καπετάνιος ἄρχισε νὰ καπνίζει παρακολουθώντας κι αὐτὸς τὸ παράθυρο τῆς Μόρφως.

Ἡ ζούλεια τάραζε τώρα ὁλοένα περισσότερο τὸ Στρατῆ.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ ἐχτρός του, τρυγοῦσε τώρα τὸν ἀνθὸ τῆς τρυφερῆς νειότητος τῆς κοπέλλας ; Ὁ παλιὸς του ἐχτρός.

Συλλογίστηκε μιὰ στιγμή.

Ἀπὸ παιδιὰ ὅταν ἔπαιζαν τρέχοντας καὶ πιδώντας ἀπὸ βάρκα σὲ βάρκα, ἢ ἀπὸ καῖκι σὲ καῖκι, εἶταν καθέναν παρέας ἐχτρικῆς ἢ μιὰ στὴν ἄλλη. Στὶς παλληκαριεὶς μὲ τὶς κουμποῦρες καὶ τὶς πιστόλες μέσα στὰ σοκάκια, εἶχαν συντοφέψει μ' ἄλλον ὁ καθένας καπετάνιο, ἐχτροὺς συναμεταξύ τους. Στοιὺς ἔρωτές τους μέσα στὰ δημόσια σπῖτια τοῦ Γαλατᾶ εἶχαν ἀγαπήσει γυναῖκες ἀνείζηλες μισημένες ὡς τὸ θάνατο ἢ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Στὴν κοινότητα ἀνῆκαν α' ἀντίθετα κόμματα.

Ἔτσι πῶς νὰ μὴν εἶνε ἐχτροὶ ἀφίλιωτοι ; Ὁ Στρατῆς ξαναπαρατήρησε καλὰ καλὰ τὸν ἀντίπαλό του.

Μιὰ στιγμή φάνηκε στὸ παράθυρο ἡ Μόρφω.

Ὁ Μπάμπης τὴν παρατήρησε.

Ἐνα κύμα αἵματος ἀνέβηκε στὸ κεφάλι τοῦ Στρατῆ κι ἄρχισε νὰ παρακολουθεῖ τὰ κινήματα τοῦ ἄλλου σὰν τὸ σκυλὶ ποὺ παραφυλάει τὸ κυνήγι.

Ὁ Μπάμπης φαινόταν ἡσυχος. Κάπνιζε ἀδιάκοπα μὴ βγάζοντας τὸ μαρκοῦτσι ἀπὸ τὸ στόμα. Οἱ δυὸ ἄντρες ἔμειναν ἔτσι πολλὴν ὥρα.

Ὁ ἥλιος εἶχε χαθεῖ πιά πίσω ἀπὸ τὶς πλαγιεὶς τοῦ Ἐγιοῦν, ἐνῶ τὰ μεγάλα τζαμιὰ τοῦ Βυζαντίου βυθίζωσαν στὴν ἀχνα μιᾶς ἀριᾶς βραδινῆς ομίχλης. Τὰ ἡλεκτρικὰ ἀνάφτηκαν στοὺς ἀψηλούς στύλους τῆς Μεγάλης Γέφυρας, ποὺ ἔμοιαζε τώρα σὰν ἓνα πελώριο ραχοκόκκαλο φωτισμένο στὸν κάθε του σπόντυλο.

Ἡ ταραχὴ τοῦ Στρατῆ μεγάλωνε μὲ τὸ πλησίασμα τῆς νύχτας. Ὁ ἐχτρός τέλος μπῆκε στὴ βάρκα καὶ τράβηξε γιὰ ἔξω. Ὁ ἄλλος ἔκαμε τὸ ἴδιο. Ἀποφάσισε νὰ μὴν τὸν ἀφίσει ἀπὸ τὰ μάτια.

Βυθίστηκαν κ' οἱ δυὸ μέσα στοὺς σκοτεινοὺς δρόμους τοῦ Γαλατᾶ. Ὁ Στρατῆς παρακολουθοῦσε πάντα. Γιὰ μιὰ στιγμή ἔχασε τὸν ἀντίπαλό του. Κατόπι τὸν ξαναεῖδε σὲ μιὰ ταβέρνα. Μπῆκε κι ὁ ἴδιος καὶ κάθισε πίσω ἀπὸ ἓνα τραπέζι.

Ὁ ἐχτρός ἔπινε ἡσυχος. Νά, ἔτσι ποὺ εἶταν τώρα μὲ γυρισμένη τὴν πλάτη, ἂν εἶταν βέβαιος ὁ Στρατῆς γιὰ ὅσα τοῦ εἶχε πεῖ ἐκεῖνη, ἂν εἶχε

ἰδεῖ τίποτα μὲ τὰ μάτια, μποροῦσε νὰ τὸν ξεκάμει ἄψε σβῦσε σ' ἓνα δευτερόλεπτο.

Ἡ κάμα βρισκῶταν πάντα στὴ μέση του.

Ἀπὸ πολλὴν ὥρα κατόπι βγήκαν.

Ὁ μεγάλος δρόμος τοῦ Γαλατᾶ ἀνηχοῦσε τώρα ἀπὸ ζωὴ νυχτερινοῦ γλεντιοῦ Ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀκουῶταν μπάντες σαντανιῶν. Ἀπὸ τίς φωτισμένες σκάλες ἀνέβαιναν στίς αἰθουσες τῶν χορῶν τους ναῦτες καραβιῶν, μαγαζιάτορες, ἐργάτες τοῦ λιμένα. Τὰ καφενεῖα ποὺ σύχναζαν οἱ κλέφτες, οἱ μαχαιράδες, οἱ χασισοπότες εἶταν καταφώτιστα. Στὰ δημόσια σπίτια, ὅπου πουλιῶταν ἡ γυναῖκα σάρκα, ἡ κίνηση εἶταν ἀδιάκοπη.

Λατέρνες ἐπαιζαν, ἀνηχοῦσαν τραγούδια, βροντοῦσαν κάποτε πιστολιές. Κάποιος χόρευε μέσα στὸ δρόμο ἔχοντας ἓνα ναργιλὲ στὸ κεφάλι.

Ὁ Μπάμπης τράβηξε κατὰ τὴν παραλία. Ὁ Στρατῆς πορακοῦθοῦσε τρέμοντας ἀπὸ τὰ καρδιοχτύπια.

Μὴν τυχὸν ὁ ἐχτρός του τραβοῦσε γιὰ τὸ σπίτι τῆς Μόρφως; Νά, ἐκεῖ πλάι στὴν ταβέρνα, εἶταν ἡ μικρὴ πορτίτσα. Ἄν γινώριζε ἐκεῖνος τὸ μυστικό, θᾶμπαινε ἀπὸ κεῖ πέρα.

Μιά στιγμή τὸ αἷμα πῆγε νὰ πνίξει τὸ Στρατῆ. Ὁ ἐχτρός πλησίασε στὴν πορτίτσα.

Κατόπι προσπέρασε.

Ὁ Στρατῆς ἐννοίωσε ἓνα πλατὺ ξαλάφρωμα στὴν ψυχὴ. Λοιπὸν δὲν πῆγαινε ἐκεῖ πέρα.

Ξαναπῆρε βαθεῖα τὴν ἀναπνοή του.

Μὴν τυχὸν καὶ δὲν εἶταν τίποτα; Μὴν τυχὸν καὶ τοῦ τὰ εἶχε πεψέματα ἢ κατεργάρα γιὰ πεισματικά;

Οἱ δυὸ ἄντρες ἔφτασαν στὴ σκάλα.

Ἡ σειρὰ τῶν ρεμουρκιῶν φάνηκε, μὲ τὸ καθένα τους κι ἀπὸ ἓνα φανάρι στὸ κατάρτι.

Ὁ Καπτὰν Στρατῆς τράβηξε ἥσυχος στὸ πλοῖο του.

— Μόρφω, ἔλα στὰ συλλογικά σου.

— Δὲ σ' ἀγαπῶ.

— Μόρφω, συλλογήσου.

— Ἀγαπῶ ἄλλον.

— 'Αλήθεια είναι, ἀλήθεια;

— Ναι, ἀγαπῶ ἄλλον.

— 'Αλήθεια;

— Ναι, ναι, ναι.

Ὁ Στρατῆς ἔβαλε ὅλη του τὴ δύναμη γιὰ νὰ κρατηθεῖ μὴν τυχὸν καὶ τὴν ἀρπάξει ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ τὴν πνίξει.

Μούγγρισε μόνο.

— Θὰ μετενοήσεις! καὶ μακρύνθηκε μὲ μεγάλα βήματα θυμοῦ.

Τράβηξε σκεδὸν μὴ βλέποντας μπροστὰ του μέσα στοὺς γεμάτους κίνηση δρόμους τοῦ Γαλατᾶ. Ἄ! τώρα δὲν εἶταν παιγνίδια, τώρα εἶταν πιά βεβαιωμένος καὶ τίποτ' ἄλλο δὲν τοῦμενε παρὰ νὰ ἐκδικηθεῖ ἀπάνω καὶ στοὺς δύο τους γιὰ τὴ φριχτὴ προσβολή. Ναι τὸ ταχύτερο. Δὲ θάφινε βέβαια νὰ χαρεῖ ὁ ἄλλος ἐκεῖνο ποὺ αὐτὸς θὰ στεριῶταν.

Πλανήθηκε ἄσκοπα ἐδῶ κ' ἐκεῖ πολλὴ ὥρα, ἀπὸ δρόμο σὲ δρόμο. ἀπὸ σοκάκι σὲ σοκάκι. Ἀνεβοκατέβηκε τὴν προκυμαία καὶ καταιστᾶλαξε στὴν ταβέρνα.

Ἡ ψυχὴ του ἔβραζε, ἀνάνυσε ἀσθμαίνοντας. Κάποτε σοῦφρωνε τὰ φρύδια κινδύντας ἀπειλητικὰ τὸ κεφάλι.

Τὸ καραφάκι τοῦ ρακιῦ μὲ τὸ ποτηράκι τὸ ρακὶ δὲν ἄργησε νὰ ῥθει.

Ὁ καπετάνιος ἄρχισε νὰ πίνει παρατηρῶντας ἀφηρημένος κατὰντικρὺ του τ' ἀραγμένα ρεμούρια.

Μιὰ εἰρωνικὰ τύχη τῷφερνε νᾶναι τὸ δικό του δεμένο σκεδὸν πάντα πλάι στὸν ἐχτρώ του. Στὸ ἥσυχο καλοκαιριὰτικο ἀεράκι κινιῶταν τώρα ἀδιάσκοπα, ἀνεβοκατέβαιναν, ἔτριζαν τὰ δυὸ μαζὺ σὰν ἀδέρφια.

Σὲ λίγο ὁ Καπετὰν Μπάμπης πέρασε ἀπὸ τὴν ταβέρνα γιὰ νὰ μπεῖ στὴ βάρκα γιὰ τὸ ρεμούρι του.

Ὁ Στρατῆς τὸν κοίταζε καὶ μιὰ σκοτεινὴ ἰδέα τοῦ θάμπωνε τὰ μάτια. Νὰ τραβήξει ἐδῶ τὴν κάμα καὶ νὰ μετρηθεῖ ὁμέσως μαζὺ του νὰ τὸν σκοτώσει ἢ νὰ σκοτωθεῖ, ἔτσι ποὺ νὰ γίνῃ ἀνω κάτω ἢ ταβερναριὰ ὀλόκληρη καὶ νὰ τραντάξει σύψυχος ὁ Γαλατᾶς, ὅμως ὁμέσως ἔδωξε αὐτὴ τὴ σκέψη· ὄχι, θὰ περσίμενε ἐκδίκηση ἀγριώτερη καὶ πιὸ σκεδιασμένη.

Ὁ ἀντίπαλος ἔμπαινε τώρα στὴ βάρκα, ὁ Στρατῆς ξανασυλλογίστηκε, νὰ τὸν φωνάξῃ νὰ τοῦ μιλήσῃ νὰ βεβαιωθεῖ καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο.

Ἐδωξε καὶ αὐτὴ τὴν ἰδέα. Ὅχι ὄχι, τίποτα. Βουβὴ καὶ σιωπηλὴ ἐκδίκηση. Δὲ θάκοφτε τώρα τὴν τελευταία στιγμὴ τὴν ἐχτρα ποὺ τοὺς χωρίζε εἴκοσι χρόνια.

‘Ο Μπάμπης είχε ανεβεί πιά στο ρεμοδερκί του.

‘Ο άλλος εξακολούθησε να πίνει με συννεφιασμένο τὸ μέτωπο.

‘Η Μόρφω ἤρθε πάλι στὸ παράθυρό της.

Νά, τώρα εἶταν ἡ ὥρα ἓνα γνέψιμο, ἓνα σημάδι νάβλεπε ὁ καπετάνιος καὶ θὰ χυμοῦσε κολυμπώντας κατὰ τὸν ἔχτρο μὲ τὴν κάμα στὰ δόντια.

Τὸ αὐγουστιάτικο δειλινὸ ἔκαιε κι ὁ Στρατιῆς ἔπινε ὀλοένα. Τὸ ρακὶ τοῦφλεγε τὸ λάρυγκα, ἐνῶ ὁ ἰδεῶς τὸν μοῦσκεβε.

Στὸ πλάι του, σὲ μεγάλη ἔχταση ἀπάνω στὸν κόλπο, τὰ κατάξτια τῶν ἀραγμένων καϊκιῶν καὶ τῶν μαουνῶν στεκόταν δάσος ὀλόκληρο. Ἀπὸ τὴ μιὰ κουβέρτα στὴν ἄλλη χοροπηδοῦσαν καὶ κυνηγιόνταν μισό-γυμνοὶ οἱ μικροὶ ἀλλήτες τοῦ Γαλατᾶ, βουτώντας κάποτε ἀπὸ τὶς πλώ-ρες τῶν πλεούμενοι στὸ ἀκάθαρτο νερὸ γιὰ δροσιστικὸ καλοκαιριάτικο μπάνιο.

‘Ο Στρατιῆς τοὺς ἔβλεπε κάποτε, ἀναπολῶντας μέσα στὶς σκοτεινές του σκέψεις τὰ δύσκολα παιδικὰ του χρόνια.

Σὲ λίγο ὁ Μπάμπης ξαναμπήκε στὴ βάρκα καὶ τράβηξε γιὰ τὸ Βυζάντιο. ‘Ο άλλος παρακολούθησε μὲ τὰ μάτια, ἐνῶ ἐννοιωθε μιὰ πλάκα νὰ τοῦ φεύγει ἀπὸ τὸ στήθος.

Λοιπὸν ὁ ἔχτρος ἔφρευε. Βέβαια θὰ περνοῦσε τὴ νύχτα μακριὰ ἀπὸ τὴ Μόρφω.

Τὸ σκοτάδι τώρα πιά ἔφτανε κ’ ἡ ταβέρνα γέμιζε ὀλοένα. ‘Η μέθη λίγο λίγο ἄρχιζε νὰ ξεχειλίζει...

Μερικοὶ τραγουδοῦσαν, ἄλλοι ἤθελαν νὰ φύγουν χωρὶς νὰ πληρώσουν, ὁ κάπελας τότε μαζί μὲ τοὺς ὑλαλήλους του τοὺς ἔπιανε καὶ τοὺς ἔπαιρνε τοὺς παρὰδες μὲ τὴ βία ἀπὸ τὴν τσέπη.

Κάποιοι ἔπεσε μὲ τὸ κεφάλι βαρὺ κατὰ γῆς κι ἄρχισε νὰ ροχαλίζει μισοφώτιστος ἀπὸ τὶς κίτρινες ἀχτῖνες τῆς λάμπης.

Τὰ μεσάνυχτα ὁ καπετάνιος σηκώθηκε νὰ φύγει. ‘Ηθελε νὰ βγεῖ τώρα ἔξω νὰ παραμονέψει γιὰ τὸν ἔχτρο του.

Περπάτησε ἐδῶ κ’ ἐκεῖ.

Ἀξάφνα ξεχώρισε τὴν ἀψηλὴ κορμωστασιά τοῦ Μπάμπη νὰ περνᾷ κάτω ἀπὸ τὴ λάμψη ἑνὸς φαναριοῦ ἀεριόφωτου. ‘Ο Στρατιῆς προσπάθησε νὰ κρυφτεῖ ὅσο μποροῦσε βαθύτερα μέσα στὸ σκοτάδι γιὰ νὰ ἰδεῖ.

‘Ο άλλος πέρασε ἀνύποπτος καὶ στάθηκε ὕστερα ἀπὸ λίγα βήματ’.

‘Η κρυφὴ θύρα τῆς Μόρφως ἀνοιξε τότε μὲ προσοχή. ‘Ο Στρατιῆς ἐννοιωθε νὰ τοῦ κόβεται ἡ ἔπνοή.

Ἡ νέα βγήκε κοιτάζοντας ὑποπτα δλόγουρά της. Ὁ Μπάμπης τὴν πλησίασε.

Προχώρησαν τότε κ' οἱ δυὸ πρὸς μιὰν ἄλλη σκάλα ἀπ' ὅπου μποροῦσε νὰ μπεῖ στὴ βάρκα.

Ὁ Στρατῆς κοίταξε μὲ μάτια ξεκοχιασμένα. Τὶ θὰ γινόταν; Σκόπευε λοιπὸν ὁ ἐχτρός του νὰ τὴν πάρει στὸ ρεμοῦρκι νὰ τὴν χαρεῖ ἑλεύθερα ὥς τὸ ξημέρωμα!

Ὁ καπετάνιος σκεδὸν δὲν ἔβλεπε πιά μπροστά του. Οἱ σκοτεινοὶ καπνοὶ τῆς ζήλειας, τοῦ σκέπαζαν κάθε σκέψη κ' ἡ μανία τῆς ἐκδίκησης τὸν τύφλωνε.

Νά, τώρα εἶταν ἡ κατάλληλη στιγμή πού τοὺς εἶχε καὶ τοὺς δυὸ πιασμένους σὰν τὰ ποντίκια στὴν παγίδα.

Προχωροῦσε ὁλοένα κοντὰ τους κρυμμένος ἀπὸ τὸ σκοτάδι. Ἡ Μόρφω ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ παρατηροῦσε ὑποπτα τὶς γωνίες.

Γύρισαν κάποιο στενὸ δρόμο καὶ βγήκαν στὴν παραλία.

Τὸ στερνὸ μισοφέγγαρο φάνηκε τότε ἀνεβασμένο μερικὲς ὕργιες στὸν ὀλοκάθαρο οὐρανὸ κι ἀσπρίζοντας τοὺς θόλους τῶν τζαμιῶν καὶ τὶς στέγες τῶν σαραϊῶν τοῦ Βυζαντίου. Στὴ μέση τοῦ Παλιοῦ Γεφυριοῦ ξαγρυπνοῦσαν, σὲ ἀπόσταση τὸ ἓνα ἀπὸ τ' ἄλλο, δυὸ στρογγυλὰ κόκκινα φανάρια, σημάδια πὼς τὸ γεφύρι εἶταν ἀνοιχτὸ γιὰ τὰ μεγάλα βαπόρια καὶ τὰ καράβια, ὅσα εἶταν γιὰ νὰ ξεφορτώσουν στὸ βᾶθος τοῦ κόλπου.

Τὸ ἔρωτεμένο ζευγάρι στάθηκε μιὰ στιγμή γιὰ ν' ἀλλάξει ἓνα φιλί. Ὁ ἄλαφρὸς ἤχος ἀκούστηκε μεθυσικός, δλόγλυκος μέσα στὴν ἡσυχὴ νύχτα.

Ὁ Στρατῆς πλησίαζε πάντα, κρατῶντας τώρα στὰ χέρια τὴν κάμα καὶ μόλις μπορῶντας νὰ σταθεῖ στὰ πόδια. Τὸ ζευγάρι προχώρησε γιὰ νὰ μπεῖ στὴ βάρκα.

Ὁ ἄλλος βγήκε τότε ἀπὸ τοὺς ἡσκιους πού τὸν ἔκρυφταν. Ἐπρεπε νὰ προφτάσει, σὲ λίγο θὰ εἶταν ὅλα χαμένα.

Μ' ἓνα πῆδημα πετόχτηκε ἀπάνω τοὺς κι ἄρχισε νὰ χτυλᾷ μὲ τὸ μαχαίρι.

Ὁ Μπάμπης τράβηξε κι αὐτὸς τὸ δικό του.

Μιὰ ἄγρια πάλι ἄρχισε τότε μέσα στὸ σεληνόφεγγο. Οἱ κάμες ἀστραφτερὲς ἀνεβοκατέβαιναν χτυπώντας ἀλύπητα, τυφλά, ὅπου τύχαινε, ἐνῶ ἀκουόνταν μουγγρίσματα καὶ κραυγὲς πόνου.

Τὰ τρία κορμιὰ κατρακύλισαν πλέοντας στὸ αἷμα, ἐνωμένα σ' ἓνα ὑπέρτατο σμίξιμο ἔρωτα καὶ μίσους.